

NOTAT



Miljø- og
Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Den 4. april 2017

Orienteringsnotat - Partskonferencer for Stockholm-, Basel- og Rotterdamkonventionerne, Geneve den 24. april - 5. maj 2017

Der afholdes samtidige partskonferencer for Stockholm-, Basel- og Rotterdamkonventionerne om henholdsvis POP-stoffer, transport af farligt affald samt forudgående samtykke ved handel med kemikalier i perioden 24.april - 5. maj 2017. Desuden afholdes der fælles sessioner mellem de tre konventioner om tværgående emner, som sikrer fortsat synergi og tæt samarbejde mellem dem.

1. Baggrund - Centrale emner

Der vil for alle partskonferencer være en del emner, som relaterer sig til tekniske elementer, assistance til udviklingslande, tilpasninger og juridiske afklaringer m.v., samt til den løbende implementering af konventionerne. Nedenfor beskrives alene centrale emner, som skal diskuteres på partskonferencerne.

Tværgående emner

Finansiering og teknisk assistance er faste punkter på dagsordenen for partskonferencerne. I regi af FN's miljøprogram er der vedtaget en integreret¹ tilgang med tre elementer til finansiering af udviklingslandenes indsats for at implementere og overholde konventionerne. Elementerne er: 1) Ekstern bistand fra i-lande til udviklingslande; 2) mainstreaming – dvs. integration i nationale planer og politikker og dermed nationale budgetter og 3) involvering af industrien/den private sektor. De senere år er der opnået resultater i forhold til ekstern bistand i form af bedre mulighed for støtte gennem den globale miljøfacilitet (GEF) og et specielt program for institutionel styrkelse under FN's miljøprogram. Der forventes alligevel omfattende drøftelser på området, da udviklingslandene stadig mener, at mulighederne for finansiel støtte til implementering af konventionerne er utilstrækkelige.

Der vil fra dansk side blive arbejdet for den integrerede tilgang til finansiering af udviklingslandenes implementeringsindsats samt fremme af "mainstreaming" og involvering af den private sektor, samt optimal udnyttelse af de eksisterende finansielle mekanismer.

En synergiproces for bedre koordinering og samarbejde mellem de tre konventioners sekretariater blev vedtaget i 2010. Den førte til en omstrukturering af de tre konventionssekretariater til i praksis et fælles sekretariat samt med et koordineret arbejdsprogram og andre fælles arrangementer. Det har medført besparelser og en bedre, mere koordineret anvendelse af de eksisterende ressourcer. Der er foretaget en evaluering af de nuværende arrangementer, som skal drøftes og Danmark vil bakke op om det videre arbejde.

¹ Integrated approach to financing sound management of chemicals and wastes

Der er foreslået en beslutning om integration af kønsrelaterede aspekter i konventionernes arbejde. Forslaget er udarbejdet i relation til en handlingsplan "Gender Action Plan" fra 2012, for sekretariaternes arbejde under konventionerne. Beslutningen skal være med til at sikre, at princippet om lighed mellem kønnene er velintegreret i relevante aktiviteter, projekter og programmer, som gennemføres af sekretariatet, og Danmark støtter forslaget.

I forhold til illegal trafik og handel med farlige kemikalier og affald foreligger der et beslutningsforslag, som har udgangspunkt i en analyse foretaget af sekretariatet på baggrund af drøftelse og beslutning på Baselkonventionens partskonference i 2015. Her så man på erfaringerne fra arbejde under Baselkonventionen og drøftede mulighederne for synergier og bad sekretariatet om en analyse med anbefalinger til alle tre konventioner. Danmark vil i den sammenhæng støtte en beslutning, som fremmer samarbejdet på området og styrker indsatsen.

Stockholmkonventionens 8. partskonference

Partskonferencen skal beslutte, om følgende tre nye stoffer skal optages under konventionen, og i givet fald på hvilke betingelser: Decabromodiphenylether (decaBDE), kortkædede chlorparaffiner (SCCP) og hexachlorbutadien (HCBd). Denne optagelse har allerede været forelagt MOF og FEU.

Partskonferencen vedtog i 2015 et globalt forbud mod produktion og anvendelse af HCBd; på dette møde er det den utilsigtede fremstilling af stoffet, der foreslås begrænset. Partskonferencen skal også beslutte, om en række eksisterende undtagelser for anvendelsen af stoffet PFOS stadig er nødvendige. PFOS anvendes i EU ikke længere til de formål, der er omfattet af undtagelserne, der foreslås slettet. Danmark arbejder for at begrænse undtagelserne.

To vigtige emner, som længe har været på dagsordenen uden resultat, skal desuden diskuteres. Det ene drejer sig om, hvorvidt partskonferencen skal kunne træffe beslutninger ved flertal på områder, hvor der i dag kræves enstemmighed. Det andet vedrører etableringen af en overholdelsesmekanisme til at identificere og behandle sager om manglende overholdelse af konventionen. En mekanisme forventes at få væsentlig betydning for opdagelse af både generelle og landespecifikke problemer med overholdelse og vil tilskynde lande til en ordentlig implementering. Der foreligger et udkast til en mekanisme med visse udestående punkter. Danmark vil arbejde for, at der kan tages flertalsafgørelser, såvel som at der etableres en overholdelsesmekanisme.

Partskonferencen skal desuden drøfte resultat og anbefalinger af en effektivitetsevaluering af konventionen. Evalueringen omfatter både en vurdering af konventionens generelle implementering blandt parterne samt en rapport, der har undersøgt forekomst og niveauer af POP-stoffer globalt, og Danmark vil arbejde for, at resultaterne og anbefalingerne af effektivitetsevalueringen af konventionen anvendes fremadrettet.

Baselkonventionens 13. Partskonference

På partskonferencen i 2011 (COP 10), blev det vedtaget at udarbejde en ramme for miljømæssig forsvarlig behandling (environmental sound management - ESM) af farligt affald, som skulle afklare og sikre en fælles forståelse for en af konventionens hjørnesteine om, at behandling af affald skal ske miljømæssigt forsvarligt. På denne partskonference lægges der bl.a. op til vedtagelse af en række praktiske manualer for ESM, en juridisk vejledning om fortolkning af centrale begreber, herunder hvornår noget er affald, og en vejledning om affaldsforebyggelse. Desuden lægges op til en revision af konventionens bilag om, hvornår affald er farligt, og oversigt over nyttiggørelses- og bortskaffelsesoperationer. Danmark støtter vedtagelsen af manualerne og det videre arbejde med at reviderer konventionen.

Et andet hovedelement vil være vedtagelse af 6 tekniske vejledninger om miljømæssig forsvarlig behandling af affald med stoffer, der er omfattet af Stockholmkonventionen (POP-holdigt affald), samt en vejledning om grænseoverskridende transporter af affald fra elektroniske produkter og brugt udstyr. For så vidt angår POP-holdigt affald, er hovedformålet med vejledningerne at give retningslinjer for destruktionen af den type affald. Der vil blive lagt vægt på at sikre destruktion af POP stofferne ved at indføre lave grænseværdier for destruktion. I forhold til vejledningen om eksport af elektronikaffald er det primære fokus sondringen mellem, om det er eksport af brugbart second-hand elektronikprodukter, eller om det er eksport af affald, da dette er hovedudfordringen. Danmark lægger vægt på, at der med vejledningen sikres en praktisk håndhævelse af import og eksport af elektronikaffald og brugt udstyr.

Endelig lægges der op til vedtagelse af en vejledning, der skal hjælpe parterne med implementering af Cartagenadeklarationen om forebyggelse og minimering af affald, et arbejde Danmark støtter. Ingen af de vejledninger, der skal vedtages under Baselkonventionen, vil medføre, at EU skal implementere nye retningslinjer.

Rotterdamkonventionens 8. Partskonference

Rotterdamkonventionen regulerer i sig selv ikke stoffer eller deres anvendelse, men stiller alene krav om importlandets samtykke i forbindelse med handel. Efter konventionens ordlyd optages stoffer, når parter fra mindst to FN regioner har anmeldt forbud mod stoffet på baggrund af konkrete risikovurderinger.

Hovedemnet på partskonferencen er optagelse af 8 stoffer eller stofgrupper på bilaget til konventionen, der vil indebære, at stofferne kun må eksporteres til parter i konventionen, som har givet specifikt tilsagn til import. Stofferne er pesticiderne fenthion, trichlorfon, paraquat, carbofuran og carbosulfan samt industrikemikalierne krysotil-asbest, tributyltin (ift. forbindelser anvendt som industrikemikalie) samt kort-kædede klorinerede paraffiner (SCCP). Gengangere på dette møde er fenthion, trichlorfon, paraquat samt krysotil-asbest. Optagelse af stofferne har allerede været forelagt MOF og FEU.

Et generelt problem har været, at der på tidligere møder er blevet blokeret for optagelse af stoffer uanset, at den dertil nedsatte tekniske komite under konventionen har vurderet, at vilkårene for optagelse har været opfyldt. Man skal derfor også drøfte muligheder for at undgå, at konventionen udvandes, herunder hvordan man kan imødegå nogle af de betænkeligheder, som visse lande har i forhold til listning af stoffer. Der vil blive arbejdet for at finde konstruktive fremadrettede løsninger på dette.

På dagsordenen er vedtagelse af en overholdelsesmekanisme, som det også er tilfældet for Stockholmkonventionen. Der foreligger en ren tekst, som er klar til vedtagelse, og Danmark vil arbejde for dens vedtagelse.

14 afrikanske lande har fremsat et forslag relateret til finansiering. Konventionen indeholder en generel bestemmelse om, at i-lande skal støtte udviklingslande med teknisk assistance til gennemførelsen af konventionens bestemmelser. Forslaget indebærer en udvidelse af denne forpligtelse til at omfatte finansiel hjælp. Idet der allerede er etableret andre muligheder for finansiel bistand, herunder gennem den globale miljøfacilitet (GEF) og det specielle program for institutionel styrkelse under FN's miljøprogram, bakker Danmark ikke op om dette forslag.